

Quick Scan NGE

Projectnummer: 359124

Referentienummer: SWNL0222732

Datum: 19-03-2018

Reconstructie milieustraat Papendrecht

Willem Dreeslaan 4 te Papendrecht

Definitief

Lijst met aanpassingen

Versie	Datum	Aanpassing betreft	Herzien	Goedgekeurd
D1.0	19-03-2018			
D1.1	13-04-2018	OPMERKINGEN DHR. KAAL		

Verantwoording

Titel	Reconstructie milieustraat Papendrecht
Subtitel	Willem Dreeslaan 4 te Papendrecht
Projectnummer	359124
Referentienummer	SWNL0222732
Revisie	0
Datum	19-03-2018
Auteur(s)	Joop Mentink
E-mailadres	joop.mentink@sweco.nl
Gecontroleerd door	Marc Zwaanswijk
Paraaf gecontroleerd	
Goedgekeurd door	Ryan Kaal
Paraaf goedgekeurd	

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Begrenzing plangebied	5
1.3	QuickScan NGE	5
1.4	Literatuur en archiefonderzoek.....	6
1.5	Leeswijzer	6
1.6	Disclaimer	6
2	Resultaten literatuur- en archiefonderzoek	7
2.1	Gemeente Papendrecht	7
2.2	IKME Kaartmateriaal	7
2.3	NIOD	7
2.4	Luchtoorlog	7
2.5	Defensie- en oorlogsschade	7
2.6	Vergeldingswapens	7
2.7	Doelwitten en precisiebombardementen	7
2.8	Luchtfoto's	8
2.9	Contra indicaties	8
3	Evaluatie en aanbevelingen.....	8
3.1	Inleiding	8
3.2	Evaluatie	8
3.3	Slotwoord	8
	Bijlage 1 Luchtfoto – WUR	10

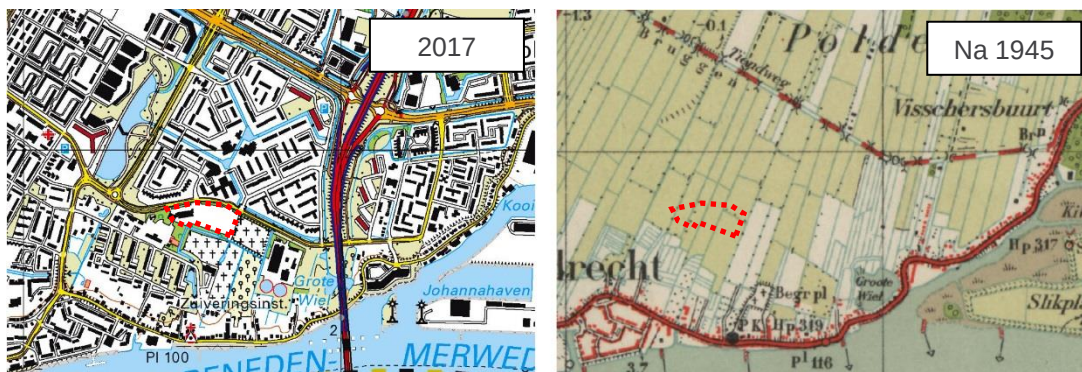
1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Gepland is de reconstructie van de milieustraat van gemeente Papendrecht waarbij graaf- en boorwerkzaamheden voorzien zijn. Voor dit project heeft de gemeente Papendrecht in combinatie met de exploitant HVC Sweco Nederland BV opdracht verstrekt voor het verzorgen van diverse conditionerende onderzoeken. In voorliggende notitie zijn de resultaten van de QuickScan ten aanzien van het risico op de aanwezigheid van Niet Gesprongen Explosieven (NGE) gerapporteerd.

1.2 Begrenzing plangebied

De locatie is gesitueerd aan de Willem Dreeslaan in Papendrecht. De RD-coördinaten van het projectgebied zijn globaal x / y 90.560 / 436.650 meter. In figuur 1 is een snede uit kaartmateriaal opgenomen van na 2017 links en 1945 rechts (TopoTijdreis).

Figuur 1 TOPO tijdreis

Tijdens de onderzoeks- en realisatiefase zullen op diverse locaties boor- en graafwerkzaamheden verricht worden. Omwille van de veiligheid dient de kans op het treffen van Niet Gesprongen Explosieven (NGE) onderzocht te worden. Onderhavig onderzoek betreft een QuickScan NGE waarin op hoofdlijnen de oorlog gerelateerde handelingen op locatie en in de omgeving zijn geïnventariseerd. Daarnaast zijn globaal de naoorlogse handelingen in het gebied en de geplande ingreep beschouwd. Deze drie aspecten zijn met elkaar vergeleken. Op basis daarvan is een uitspraak gedaan over de mate waarin een verhoogde kans op het aantreffen van NGE verwacht mag worden.

1.3 QuickScan NGE

De mogelijke aanwezigheid van explosieven in de ondergrond houdt in Nederland over het algemeen verband met de Tweede Wereldoorlog. Handelingen die leiden tot niet gesprongen conventionele explosieven in de bodem betroffen bijvoorbeeld het afwerpen van munitie, beschietingen vanuit de lucht/vanaf het water/op het land, het neerstorten van vliegtuigen, gevechten tijdens de begin-, tussen- en eindfase van de Tweede Wereldoorlog, het dumpen van munitie en het verdedigen van gebieden met mijnevelden, e.d.

Indien er bij voorgenomen (graaf)werkzaamheden een redelijk vermoeden bestaat op het aantreffen van conventionele explosieven (CE) in de (water)bodem dient een vooronderzoek conform de WSCS-OCE uitgevoerd te worden. Dit wordt voorgeschreven door de vereniging voor Explosieven Opsporing (VEO) en is verankerd in de bouwprocesbepalingen in het Arbobesluit en de V&G voorbereidingsfase.

Bij een QuickScan wordt een beperkte hoeveelheid historische gegevens verzameld om vast te stellen of er sprake is van een 'redelijk vermoeden' op het aantreffen van CE in de (water-)bodem. Hiervoor zijn geen richtlijnen opgesteld. De scope van het onderzoek is daarbij de positie van de ingreep en gebeurtenissen en een (arbitraire) marge van circa 500 meter daaromheen. De genoemde marge houdt rekening met het feit dat niet alle historische informatie plaats accuraat is.

1.4 Literatuur en archiefonderzoek

Voor de QuickScan zijn de volgende archiefinstellingen en literatuur geraadpleegd:

Vliegtuigcrashes

- Texlaweb (airwar.texlaweb.nl);
- Verliesregister 1939-1945, Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (min. v. Defensie);
- Studie Brongers.

Vrij toegankelijke archieven

- Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD); in het digitale zoekstelsel is gezocht naar voor OCE's relevante informatie;
- Rijksdienst voor monumentenzorg, Defensie- en oorlogsschade;
- V1 & V2 inslagen kaart Nederland;
- 2nd Tactical Air Force kaart Nederland;
- Luchtfoto-archief WUR;
- IKME, Indicatieve Kaart Militair Erfgoed;
- TOPO tijdreis.

Lokale- en regionale overheid

- Gemeente Papendrecht, afd. openbare werken

Bronnen derden

- Vooronderzoek, REASeuro, kenmerk RO-110095 – 2.0, d.d. 24 november 2011;
- Vooronderzoek, BombsAway, kenmerk 17P144 VO, d.d. 10 oktober 2017.

1.5 Leeswijzer

In het voorliggende rapport komen de volgende aspecten aan de orde:

- Resultaten literatuur en archiefonderzoek (hoofdstuk 2);
- Evaluatie en aanbevelingen (hoofdstuk 3).

1.6 Disclaimer

De QuickScan is op zorgvuldige wijze uitgevoerd volgens algemeen gebruikelijke inzichten en methoden. Er zijn geen richtlijnen opgesteld voor het beantwoorden van de thesise "is er sprake van een redelijk vermoeden". De QuickScan is niet volgens de beoordelingsrichtlijn "Opsporen Conventionele Explosieven" WSCS-OCE uitgevoerd. Een QuickScan is gebaseerd op een (relatief) beperkt archiefonderzoek. Het is bij elke vorm van onderzoek altijd mogelijk dat relevante informatie niet wordt achterhaald.

2 Resultaten literatuur- en archiefonderzoek

In voorliggend hoofdstuk worden de resultaten van het literatuur- en het archiefonderzoek besproken.

2.1 Gemeente Papendrecht

De gemeente Papendrecht beschikt niet over een risicokaart. Ten behoeve van dit project is contact opgenomen met de gemeente Papendrecht. De gemeente Papendrecht beschikt niet over informatie die aanleiding geeft om voor de projectlocatie rekening te houden met een verhoogd risico op de aanwezigheid van NGE.

2.2 IKME Kaartmateriaal

Op de militaire erfgoedkaart grenst de projectlocatie aan een gebied dat gekenmerkt is als operatieterrein. Tijdens de Meidagen zijn er in de omgeving, en aan weerszijde van het Hollandse Diep, Duitse paramilitairen geland om diverse strategische posities in te nemen op het Nederlandse leger en de opmars veilig te stellen.

2.3 NIOD

Op het portaal van het NIOD is geen informatie ontsloten met betrekking tot de gemeente Papendrecht in relatie tot grootschalige bombardementen. Ook "Beeldbankwo2" ontsluit geen fotomateriaal die enige aanleiding geeft om rekening te houden met enig NGE gerelateerd risico op- en rond de projectlocatie.

2.4 Luchtoorlog

In de Studie Brongers zijn twee Duitse crashes aangehaald. Beide vonden plaats op 11 mei 1940. De crashlocaties lagen in de richting van Papendrecht.

Het verliesregister, opgesteld door Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945, ontsluit informatie over een groot aantal vliegtuigcrashes in de omgeving. Rond de projectlocatie beperken de bekende crashes zich tot de navolgende twee crashes:

Datum	Crashlocatie	Type	Risico
21-02-1941	Papendrecht	Do 24 N-1	Nee, crashlocatie bekend
20-07-1944	Oosteinde	Lancaster III	Nee, crashlocatie bekend

2.5 Defensie- en oorlogsschade

In opdracht van het Projectteam Wederopbouw van de Rijksdienst voor Monumentenzorg is in mei 2006 door Dr. E. Blankenstein een inventarisatie opgesteld over gehele of gedeeltelijke verwoestingen door oorlogsgeweld toegebracht aan gebouwen, woningen, scholen, boerderijen, molens, kerken, historische monumenten, spoor- en verkeersbruggen, havens en overig onroerend goed in de periode 1939 – 1945 in Nederland. Voor Papendrecht zijn er geen specifieke schadegevallen beschreven.

2.6 Vergeldingswapens

Er zijn geen meldingen van inslagen van V1 en V2 raketten bekend rond de projectlocatie. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat op of rond de projectlocatie V1 of V2 raketten zijn ingeslagen.

2.7 Doelwitten en precisiebombardementen

De Second Tactical Air Force van de Royal Air Force (2TAF) was een eenheid ingericht op het uitvoeren van precisiebombardementen ter ondersteuning van grondtroepen en het uitschakelen van doelwitten. Er zijn op locatie en in de directe omgeving geen doelwitten

bekend. Elders in Papendrecht, ter hoogte van Westeind, Oosteind en Noordhoek, zijn wel acties bekend. Deze resulteren niet in enig risico voor de projectlocatie.

2.8 Luchtfoto's

De National Collection of Aerial Photography te Schotland (NCAP) ontsluit onder andere luchtfoto's genomen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het bestand bestaat uit luchtfoto's genomen voor en na luchtaanvallen. Het NCAP ontsluit foto's van de projectlocatie en het omliggende gebied. Ook het archief van de WUR ontsluit luchtfoto's genomen tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ook dit archief ontsluit foto's van de projectlocatie of het omliggende gebied. De foto's zijn van een goede kwaliteit. In bijlage 1 is één foto uit dit archief toegevoegd. Het betreft luchtfoto 4151 (d.d. 15-03-1945).

De projectlocatie is middels een gele cirkel globaal ingetekend. Op en rond de projectlocatie worden geen opmerkelijke veranderingen aan het maaiveld opgemerkt.

2.9 Contra indicaties

De locatie is naoorlogs her ontwikkeld. Tijdens de Tweede Wereldoorlog bestond de locatie uit grasland. In de jaren 70 is het terrein geleidelijk aan ingericht naar de huidige inrichting.

3 Evaluatie en aanbevelingen

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de feiten geëvalueerd. Deze evaluatie wordt opgevolgd door onze aanbevelingen voor het vervolgtraject.

3.2 Evaluatie

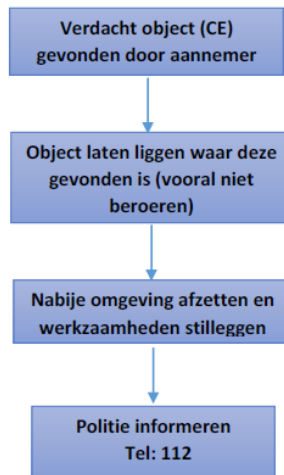
- Tijdens de Meidagen zijn er mogelijk Duitse paramilitairen geland in de nabijheid van de projectlocatie;
- Op 20 juli 1944 is een geallieerde bommenwerper neergestort in de Oostpolder te Papendrecht;
- Er hebben diverse Geallieerde luchtaanvallen rond Papendrecht plaatsgevonden.

Op basis van de geraadpleegde literatuur ontstaat het beeld dat er tijdens de Duitse inval en de navolgende bezettingsjaren lokaal diverse oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden waarbij mogelijk CE achter zijn gebleven. De oorlogshandelingen concentreren zich niet op en rond de projectlocatie. De gebeurtenissen waarvan de locatie ons niet specifiek bekend is, geven geen aanleiding voor aanvullend onderzoek.

Het bovenstaande geeft aanleiding om aan te nemen dat de geplande werkzaamheden zonder aanvullend onderzoek uitgevoerd kunnen worden. Voorliggende notitie kan aan het V&G dossier worden toegevoegd.

3.3 Slotwoord

Opgemerkt wordt dat er tijdens de uitvoering altijd aandacht dient te zijn voor het aantreffen van onverwachte zaken en dat grondroerend personeel op hoogte dient te zijn van een protocol voor toevalsvondsten. Indien tijdens het werk gestuit wordt op zaken die lijken op OCE dient het werk altijd terstond gestaakt te worden en een deskundige geraadpleegd te worden. Het bellen van 112 is de meest eenvoudige route vanaf de werkplek naar een deskundige.

Ten aanzien van de conventionele explosieven zijn zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer verantwoordelijk voor de veiligheid van het uitvoerende personeel en de projectomgeving. Voor heel Nederland geldt dat er een risico is op toevalvondsten. De uitvoerende partij en werknemers dienen op de hoogte te zijn van de NGE gerelateerde risico's.

Het thema dient verankerd te zijn in het kwaliteitssysteem of in het V&G-plan. Zo mag de opdrachtgever van de opdrachtnemer verwachten dat deze periodiek een tool-box NGE verzorgt voor al haar grondroerende en uitvoerende personeel. Behandeld dient te worden: wat zijn CE en hoe om te gaan met een toevallige vondst. Dit om de veiligheid van de werknemer en de projectomgeving te vergroten.

Bijlage 1 Luchtfoto – WUR

